

Спеціалізованій вченій раді Д 64.089.01
Харківського національного університету
міського господарства імені О.М. Бекетова

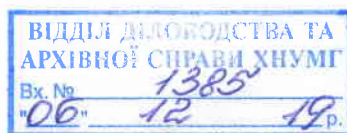
**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

**на дисертаційну роботу Конопліної Олени Олександрівни
«Стратегічний моніторинг ділової репутації підприємств водопостачання
та водовідведення за групами зацікавлених осіб»
подану до захисту на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)**

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Однією з головних особливостей розвитку сучасної економіки є її інноваційна спрямованість. Застосування сучасних високих стандартів управління вимагає впровадження такого напрямку, як – управління діловою репутацією. В умовах глобалізації світової економіки та прискореного становлення інформаційного суспільства, використання системного підходу до управління діловою репутацією на українських підприємствах є невід'ємною складовою їх розвитку та посилення конкурентоспроможності.

Сталість і розвиток сучасних міст України здебільшого залежить від багатьох чинників, ключовими з яких є наявність розвиненої інфраструктури та забезпечення гідних умов життєдіяльності суспільства. У системі міських комунікацій комунальні підприємства посідають значиме місце, адже зупинка їх діяльності хоча б на добу призведе до блокування практично усіх сфер життя людей та діяльності підприємств. Серед комунальних підприємств особливої уваги заслуговують підприємства водопостачання й водовідведення. Діяльність підприємств цієї галузі є надважливою для життя суспільства, бо від їх успішного й стабільного функціонування залежить забезпечення населення та промисловості питною водою, а також підтримка задовільного санітарного стану населених пунктів. Таким чином, підприємства водопостачання та водовідведення можна розглядати як стратегічно важливий об'єкт як на рівні регіону, так і на рівні країни.

Для виходу підприємств водопостачання та водовідведення з кризового стану, що поглиблювався роками, необхідно застосування відповідних дієвих методів управління. Світові тенденції управління на сучасному етапі розвитку економіки більше спрямовані на нематеріальні складові функціонування підприємства, які у довготривалій перспективі забезпечують його стабільність та розвиток. Використання нематеріальних переваг повинно сприяти створенню позитивної ділової репутації. Тому, в умовах формування дієвих систем управління, важливим питанням є розробка наукових підходів та практичних рекомендацій щодо впровадження стратегічного моніторингу ділової репутації, зокрема підприємств водопостачання та водовідведення.

У роботі автор, спираючись на фундаментальні дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців і використовуючи практичний досвід, обґрунтував теоретичні та методологічні засади стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення, її оцінки на основі впливу пріоритетних груп зацікавлених осіб, що цілком відповідає потребам економічної теорії та практики і узгоджується з найбільш сучасними та прогресивними економічними концепціями.

Отже, тема дисертаційної роботи О.О. Конопліної «Стратегічний моніторинг ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення за групами зацікавлених осіб», мета і поставлені завдання дослідження є актуальними, своєчасними і важливими.

2. Зв'язок дослідження з державними чи галузевими науковими програмами, планами, темами, пріоритетними напрямками розвитку науки й техніки

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова. Результати досліджень наведено у темах:

1) «Інформаційно-аналітичне забезпечення функціонування системи управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання України в сучасних умовах: теорія, методологія, практика», етап 3 – «Удосконалення

інформаційно-аналітичної системи управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання України: планова та контрольно-облікова діяльність» (2013 р., номер державної реєстрації 0112U003092) – автором удосконалено теоретико-методичні засади визначення зацікавлених осіб підприємства, зокрема у житлово-комунальному господарстві, та управління їх взаємодією;

2) «Інформаційно-аналітичне забезпечення функціонування системи управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання України в сучасних умовах: теорія, методологія, практика» (2016 р., 2017 р., номер державної реєстрації 0116U005339) – автором удосконалено теоретико-методичні засади визначення стратегічного моніторингу ділової репутації, та запропоновано алгоритм оцінки її рівня для підприємств водопостачання та водовідведення, удосконалено категорійний апарат щодо визначення репутаційного менеджменту підприємств, а також місця репутаційного аудиту в системі репутаційного менеджменту.

3) «Розробка теоретико-методичних засад стратегічного моніторингу в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств водопостачання та водовідведення» № 4/12–ПД/16 від 01.12.2016 р. – узагальнено існуючі наукові підходи до визначення стратегічного моніторингу.

4) «Сучасний стан та передумови забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств водопостачання та водовідведення» № 125/4–НР/17 від 15.05.2017 – проаналізовано сучасний стан підприємств водопостачання та водовідведення та основні тенденції їх розвитку.

3. Оцінка обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації

Вивчення матеріалів дисертації Конопліної О. О. дозволяє констатувати, що здобувач поставив конкретну мету, а саме: розробка теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо здійснення розробки та впровадження стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення.

Поставлена мета зумовила автора вирішити коло завдань та в ході виконання роботи довести наукову новизну, винесених на захист положень, і одержати суттєві наукові результати.

Здобувач, проаналізувавши основні теоретико-методичні положення, практичний досвід, економічні та фінансові концепції щодо управління діловою репутацією, розкрив роль стратегічного моніторингу ділової репутації у системі управління підприємств водопостачання та водовідведення, що дозволило обґрунтувати основні складові моделі стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення за групами зацікавлених осіб.

Зміст дисертації та логічно побудованих трьох її розділів дає підставу для висновку щодо узгодженості основних положень дослідження з його темою і достовірності отриманих результатів.

Загальний висновок про достовірність та обґрунтованість нових наукових результатів, положень і рекомендацій, що містить дисертація, підтверджується використанням загальнонаукових й спеціальних методів дослідження сучасних теоретичних розробок зарубіжних та вітчизняних вчених, законодавчих й нормативно-правових акти України, матеріалів Державної служби статистики України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

Виконана робота базується на обробці й аналізі фактичного матеріалу, фінансової звітності підприємств, використанні значної кількості літературних джерел із 229 найменувань.

Базові положення та принципи, що були запропоновані автором для вирішення завдань дослідження, підтверджені використанням економічної інформації стосовно розвитку підприємств водопостачання та водовідведення в системі житлово-комунального комплексу України та забезпечення формування і підвищення рівня їх ділової репутації за групами зацікавлених осіб.

Обробка даних здійснювалася з використанням сучасних комп'ютерних технологій та програм.

Основні теоретичні та методологічні положення, що містяться в дисертаційній роботі, апробовано протягом 2008–2018 рр. на 11 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, що відбулися в Україні та за її межами.

Таким чином, застосований інструментарій обробки і представлення інформації, а також широка апробація дослідження дозволили науково обґрунтувати висновки та рекомендації стосовно удосконалення сутності стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення за групами зацікавлених осіб.

4. Наукова новизна отриманих результатів та їх достовірність

Наукові положення в сукупності вирішують важливу наукову проблему стосовно впровадження стратегічного моніторингу ділової репутації за групами зацікавлених осіб на підприємствах водопостачання та водовідведення.

Одержані результати щодо обґрунтування та практичного вирішення означеної проблеми забезпечили результати, що мають наукову новизну.

Детальний аналіз матеріалу за розділами дозволив виокремити основні наукові результати проведеного дослідження:

- удосконалено визначення сутності стратегічного моніторингу ДРПВВ, який на відміну від існуючих, розглядається як організована постійно й безперервно діюча система, за допомогою якої здійснюється процес збору, накопичення, систематизації та аналізу інформації щодо зовнішніх і внутрішніх зацікавлених осіб, які здійснюють вплив на діяльність підприємства та формують рівень його ділової репутації, що дозволяє створити теоретичний базис для підвищення рівня ділової репутації як одного з факторів конкурентоспроможності (п. 1.2);

- удосконалено методичний підхід до стратегічного моніторингу ДРПВВ, який, на відміну від існуючих, складається з двох блоків, перший – ідентифікація зацікавлених осіб та дослідження факторів впливу на ДРПВВ, другий – визначення рівня ділової репутації та реалізація моделі стратегічного моніторингу ділової

репутації, що дозволяє на постійній основі здійснювати оцінку, аналіз, прогнозування та контроль рівня ДРПВВ (п. 1.3);

- удосконалено методичний підхід до оцінки рівня взаємодії підприємств водопостачання та водовідведення із групами зацікавлених осіб, який на відміну від існуючих, базується на обчисленні інтегрального показника рівня взаємодії ПВВ із групами зацікавлених осіб, що дозволяє порівнювати аналогічні показники для різних підприємств водопостачання і водовідведення за регіонами України (п. 2.3);

- методичний підхід до оцінки ступеню впливовості груп зацікавлених осіб у формуванні ДРВВ, який, на відміну від існуючих, передбачає виокремлення методом аналізу ієрархій пріоритетних груп і напрямів взаємодії, що дозволяє визначити міру їх впливу на ділову репутацію та створити інформаційну базу для прийняття ефективних управлінських рішень (п. 2.3);

- удосконалено інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного моніторингу ДРПВВ, що на відміну від відомих, базується на здійсненні комплексного оцінювання рівня ділової репутації шляхом побудови репутаційних радарів в динаміці, за результатами - застосуванні матриці сфер впливу на діяльність ПВВ, що дозволяє здійснювати регулювати рівень ДРПВВ (3.3);

- набуло подальшого розвитку визначення сутності поняття «ділова репутація підприємств водопостачання та водовідведення» на основі систематизації наявних підходів, яке на відміну від існуючих, ураховує особливості взаємодії підприємств водопостачання та водовідведення з ідентифікованими групами зацікавлених осіб – із споживачами, органами місцевої влади, керівництвом, працівниками, інвесторами і кредиторами, що надає можливість розробити специфічний для галузі комплекс заходів, спрямованих на формування та збереження певного рівня ДРПВВ (п. 1.3);

- набуло подальшого розвитку розробка інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного моніторингу ДРПВВ, що на відміну від існуючих передбачає заходи з ідентифікації, виявлення пріоритетних груп зацікавлених осіб і напрямів взаємодії з ними, визначення показників значущості впливу

кожної групи на рівень ДРПВВ, оцінку рівня ДРПВВ, розробку матриці сфер її впливу на діяльність ПВВ та здійснення постійного контролю за рівнем ДРПВВ з метою своєчасної протидії негативним впливам (3.3).

Отже, за результатами аналізу положень виконаного дослідження є підстави стверджувати, що отриманим результатам властивий високий рівень наукової новизни, вони обґрунтовані, логічно та послідовно викладені, відповідають поставленій меті роботи та її завданням і є самостійними здобутками автора.

5. Теоретичне та практичне значення роботи, використання результатів дослідження

Теоретичне значення роботи полягає у збагаченні економічної науки теоретичними та методичними засадами стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення за групами зацікавлених осіб.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості впровадження стратегічного моніторингу ділової репутації в систему управління підприємств водопостачання та водовідведення; забезпечують підвищення якості й надійності управлінських рішень, пов'язаних з формуванням, оцінкою та підвищенням рівня ділової репутації підприємств.

Авторські розробки, які містяться в дисертації та мають прикладне значення, були впроваджені у практику діяльності підприємств водопостачання та водовідведення, зокрема, у впроваджено КП «Харківводоканал» (довідка № 3 від 19.11.2018 р.), МКП «ВУВКГ м. Херсона (довідка № 01/231 від 05.12.2018р.), КП «Черкасиводоканал» Черкаської міської ради (довідка №4636/01 від 12.02.2019 р.); у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова при формуванні навчально-методичного забезпечення та викладанні професійно орієнтованих навчальних дисциплін та у дипломному проектуванні (довідка № 4002/24 від 11.01.2018 р.).

6. Публікації основних результатів дослідження та відповідність дисертації чинним вимогам

Тема дисертації та її зміст відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Дисертація має класичну структуру. Автореферат достатньо повно та ідентично відображає зміст дисертації, її основні положення і висновки. У авторефераті в повній мірі розкрито основні результати, отримані в процесі дослідження, ступінь новизни наукових розробок, висновки і пропозиції дослідження.

Результати дисертаційного дослідження достатньо повно і аргументовано розкриті в опублікованих працях. Основні ідеї, методологічні положення і результати дисертації опубліковано у 23 наукових працях, серед яких 5 – у наукових фахових виданнях, 7 – у наукових виданнях інших держав та виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз даних, 8 – в інших виданнях. Загальний обсяг публікацій становить 5,45 д.а.

Викладення матеріалу у дисертації свідчить про високу досвідченість дисертанта та ґрунтовну обізнаність у сфері управління корпоративною безпекою будівельних підприємств, відзначається послідовністю та науковою обґрунтованістю. Дослідження мають теоретичний, методичний та прикладний аспекти, що є характерним для наукової роботи на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

7. Дискусійні положення та зауваження до роботи

Відзначаючи достатньо високий науковий рівень виконаного дослідження, слід зауважити, що деякі положення дисертаційної роботи мають дискусійний характер:

1. В роботі представлено дослідження підприємств водопостачання та водовідведення в обласних центрах України. Робота мала б більшу наукову та практичну цінність, якщо б були досліджені інші підприємства житлово-комунального комплексу, здійснені аналітичні порівняння (3.2).

2. Матеріал п. 3.2. присвячено оцінці рівня ділової репутації за попередні періоди діяльності підприємств, проте для підвищення практичної цінності роботи доцільно було б у п. 3.3 розрахувати прогнозну оцінку ДРПВВ з урахуванням впровадження в діяльність підприємств розробленого стратегічного моніторингу ділової репутації.

3. Матеріал п. 3.2 дисертації присвячено реалізації моделі стратегічного моніторингу ділової репутації, в якій зазначено врахування інтегрованих показників рівня взаємодії внутрішніх та зовнішніх зацікавлених осіб, зміст напрямів взаємодії за якими доцільно було б більш повно розкрити і конкретизувати їх сутність.

4. Автором розроблене аналітико-прикладне забезпечення оцінки інтегрованих показників рівня взаємодії з кожною групою зацікавлених осіб, а також вагомості їх впливу на рівень ділової репутації (п. 2.3). Під час проведення оцінки показників взаємодії підприємств водопостачання та водовідведення України із групами зацікавлених осіб не досить обґрунтованим видається вибір системи показників, що описують кожний напрям взаємодії.

5. Автором проведено порівняльний аналіз існуючих підходів до оцінки ділової репутації підприємств, який дозволив обрати найбільш прийнятний метод оцінки ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення, що базується на бальній оцінці. Під час застосування експертних процедур для оцінки показників вагомості, було б доцільно більш детально розкрити порядок проведення оцінки однорідності й узгодженості суджень експертів. Це тільки збільшило б ступінь реальності практичного використання таких процедур у подальшій оцінці показника ДРПВВ (3.1).

Наявність вищезазначених зауважень не змінює принципів положень дисертаційної роботи, яка має високий науковий рівень, містить вагомі наукові результати і в комплексі вирішує важливе завдання щодо розробки стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення.

8. Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідності чинним вимогам

Дисертація за змістом, рівнем теоретичної обґрунтованості і практичної спрямованості висновків і розробок відповідає чинним вимогам щодо такого рівня робіт, вона є самостійною, завершеною науковою працею, в якій автором обґрунтовано та винесено для прилюдного захисту наукові положення, що свідчать про наявність суттєвого особистого внеску до економічної науки та практики розвитку підприємств водопостачання та водовідведення в сфері управління їх діловою репутацією.

Актуальність теми дисертаційної роботи «Стратегічний моніторинг ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення за групами зацікавлених осіб», наукова новизна сформульованих та обґрунтованих в ній положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність, наукова і практична значущість відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, пп. 9, 11, 12, 13 постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів» (зі змінами та доповненнями), а її автор – Конопліна Олена Олександрівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри
маркетингу та бізнес-адміністрування
Одеського національного університету
імені І.І. Мечникова

О.О. СЕЛЕЗНЬОВА

